

POLIGLOTISMO – Ĉu tereno por scienca esplorado?

Duncan Charters

Dum multaj jaroj poliglotoj, difineblaj kiel kompetentaj parolantoj de pluraj aŭ de multaj lingvoj, komunikadis Interrete interŝanĝante spertojn, multlingvajn konversaciojn, kaj konsilojn pri kiel pli efike akiri aliajn lingvojn.

En la jaro 2013, du aktivuloj el tiu dediĉita grupo, Luca Lampariello kaj Richard Simcott, decidis organizi formalan konferencon por esplori la fenomenon de poliglotismo. Tiu unua konferenco, kiun ĉeestis 120 partoprenantoj, okazis en Budapeŝto, ĉefurbo de lando de unu el la plej malfacile lerneblaj lingvoj por nedenaskaj parolantoj.

Ensuite Judith Meyer et d'autres polyglottes espérantophones ont pensé qu'une approche un peu différente, une rencontre moins formelle et pas forcément académique, pourrait réussir, idée qu'ils ont proposée aux organisateurs de la conférence. C'est ainsi qu'est né à Berlin, en 2014, la première rencontre de polyglottes, où plus de 200 amateurs de langues, pour la plupart des jeunes, se sont réunis pour passer quatre jours ensemble. Au programme: de nombreuses conférences et causeries ainsi que des événements visant à faciliter la communication plurilingue entre les participants, qui, en dehors des conférences, avaient l'occasion de manger ensemble et participer à des jeux et défis linguistiques, activités qui avaient eu beaucoup de succès parmi les jeunes espérantophones.

Après une réussite notable, les organisateurs ont répété la rencontre de Berlin au mois de mai de cette année, suivant une deuxième conférence plus scientifique à Novi Sad en Serbie en octobre 2014. Cette fois les participants à Berlin comptaient 352 enthousiastes issus de 53 pays. Parmi les 29 et quelques langues qu'on pouvait entendre, il y avait même des klingonophones, qui avaient appris la langue du peuple du même nom, parlée dans les programmes de télévision et films de science-fiction conçus par Gene Roddenberry, "Star Trek". Il y avait aussi des espérantophones, qui nombraient 25 % de la totalité des participants, dont certains avaient appris la langue internationale à la suite de la dernière rencontre.

Il est devenu évident que le polyglottisme est un phénomène qui mérite une recherche scientifique, et qu'il faudrait d'ailleurs ré-examiner les croyances traditionnellement acceptées sur la nature de l'acquisition des langues.

Une des hypothèses communément admises est que l'acquisition de plusieurs langues non-maternelles se limite aux individus ayant démontré un talent naturel pour cette activité. Même s'il n'y a pas de doute que ces individus existent, il est également vrai qu'il existe suffisamment de polyglottes ayant pu réussir à apprendre plusieurs langues après un échec initial. A titre d'exemple, l'écrivain célèbre, Benny

Lewis a vécu pendant plus d'une année en Espagne sans pouvoir apprendre la langue, bien qu'il se soit démené pour essayer de communiquer avec les hispanophones. Suivant cette expérience frustrante, il a alors consacré tout son temps à essayer de trouver les éléments-clé de l'acquisition de langues non-maternelles, et après une réussite brillante, il a commencé à diffuser les résultats de ses recherches et expériences au moyen de conférences, de blogs et de livres. Son oeuvre principale, *Fluent in 3 Months: How Anyone at Any Age Can Learn to Speak Any Language from Anywhere in the World*, HarperCollins, ISBN 978-0-06-228269-9, est parue en anglais en 2014.

Este autor explicó en una presentación pública que no era promesa de su parte lo de hablar un idioma con soltura dentro de tres meses, sino una meta, un objetivo razonable que merece el esfuerzo de los que han decidido dedicarse a este fin. Una segunda hipótesis o idea comúnmente aceptada es que para alcanzar esta meta es necesario estudiar en clase durante un período de muchos años. Una encuesta que hice en el contexto de la reunión en Berlín en este año indicó claramente que los políglotos no adquirieron sus idiomas en clase. Seguramente un sondeo parecido entre los hablantes competentes de la lengua internacional indicaría el mismo resultado. La verdad es que la gran mayoría de las clases que se enseñan en todas partes del mundo no promueven la habilidad de comunicarse en la lengua que aprenden los alumnos.

El psicólogo estadounidense Stephen Krashen estudió este fenómeno, y llegó a la conclusión, en una de sus cinco tesis o hipótesis, que existe una diferencia clara entre el aprendizaje de un idioma, lo que ocurre en una clase típica tradicional, y la adquisición del mismo, como la practican los niños y otros que no se acercan a la adquisición de un idioma como si fuera materia de aprendizaje intelectual cognitivo. Aunque hay muchos eruditos y profesores de idiomas que no aceptan una división tan absoluta entre el aprendizaje y la adquisición, la comunidad políglota confirma según su experiencia esta distinción a la cual Krashen llamó la atención. De esto se deduce o que hay que cambiar radicalmente la orientación de las clases de idiomas, o que habrá que adquirir un idioma por medio de otro procedimiento que no sea una clase.

Una creencia tradicional más es que se puede adquirir un idioma únicamente por inmersión en la cultura de los hablantes de este idioma, alojándose con representantes de esta cultura para tener más interacción. La experiencia de Benny Lewis y de una cantidad de otros que han intentado sin éxito la vía de la inmersión en el medio lingüístico cultural, indica que vivir entre hablantes del idioma no crea necesariamente las condiciones que llevan a la comunicación con soltura, sea con clases o sin clase.

Además, se ha demostrado en nuestro mundo contemporáneo que el uso eficaz de la tecnología como recurso para la adquisición de idiomas ha acabado con la necesidad

de pasar tiempo en el ambiente lingüístico y la cultura que lo rodea y anima, para transformarse en un hablante que comunica con soltura en la lengua. Esta posibilidad la ha confirmado entre otros Judith Meyer por medio de su experiencia desarrollando métodos para aprender la lengua china mandarina, y en una charla para los políglotos ella afirmó que esta meta es alcanzable sin tener que vivir en la cultura china. El lingüista conocido tal vez de algunos de ustedes, Richard Wood, fallecido hace algunos años, quien redactó durante cierto período la publicación *Language Problems and Language Planning*, adquirió una comprensión auditiva de unos cien idiomas, y pudo comunicarse con soltura en unos doce. ¿Cómo logró hacerlo? Escuchando programas de noticias por onda corta, primero en un idioma que ya conocía y luego los mismos programas en otro que no conocía tanto o que empezaba a conocer. Yo mismo aprendí la Lengua Internacional en parte escuchando todos los días programas radiales de difusión global de Radio Polonia después de llegar a casa de la escuela. La capacidad comunicativa de políglotos que nunca estuvieron en un país donde se hablaba el idioma que aprendían ha dado un golpe mortal a esta idea tradicionalmente aceptada, aunque hay que reconocer que existen ciertos peligros evidentes cuando uno aprende un idioma totalmente fuera de su contexto cultural y sociológico.

So what else is crucial in language acquisition, and how do polyglots do it differently? Most importantly, three factors stand out, and while they are interrelated and not really new, these appear to be crucial although not every learner has each one developed to the same extent. The first is naturally motivation. In a language class where students are required to spend “seat time” learning a language, some never get motivated enough to want to learn, and the results reflect that attitude. I once had a class that performed very poorly, in contrast to one where we were making good progress. I had our College academic assessment coordinator work with me through the term. He observed my classes and in a final 50-minute interview, he discovered that 9 students in my “difficult” class confessed to being there only to meet the language requirement, with no other interest. The coordinator was amazed that I could have taught that class at all. A second crucial factor is discipline, and too little attention is paid to that by language teachers. A learner needs to build a way of studying systematically, using different skills, and then ideally have a study partner who will call and check up every day that the learner has done specific work in listening comprehension, video watching (perhaps on YouTube), vocabulary learning, reading, grammar study, blogging, and a meeting live or virtually with a conversation partner or group. This language partner will be a mentor and coach, and ideally it will be a reciprocal relationship where both learners monitor and encourage each other. The learner will often need specific instruction in how to do each activity most efficiently, ideally at first with an experienced teacher, and then will need to continue consultation with that teacher to make sure of his or her study habits. The third major factor is feeling a sense of success in learning the language. Here, the international language has a big natural advantage over ethnic languages, since after being exposed to patterns, learners are

often frustrated by the exceptions, which tend to slow down language acquisition considerably since they are harder to memorize and often do not survive in long-term memory retention. “Success” can be defined as a sense of progress in a relatively short time. If a learner has difficulty with new material one week, but finds it easy upon reviewing it two weeks later, that gives a sense of success.

Contemporary language teaching has de-emphasized pronunciation on the theory, following Krashen, that close-to-native pronunciation is more easily achieved after long exposure to correct models, when the learner’s ear has become more attuned to the new sounds of the language. This contradicts the audio-lingual approach a half century ago where there was heavy emphasis on pronunciation drilling in the early stages of a language course, since it was feared that students would fossilize incorrect pronunciation governed by their native or other languages unless mistakes were consistently corrected in the earliest stages. Polyglots tend to believe that they need to spend a lot of time up front on acquiring a near-native pronunciation, in part because of their agreement with this earlier premise and also out of the practicality of wanting to be clearly understood by native and other partners from the beginning. The motive here may also be kindness to the listener, since as most of us are aware from experience, one has to work harder at understanding a “foreign accent”.

Some speakers advocated that each learner develop a “toolkit” for learning their language. Other tools of enhancing language acquisition described by speakers at the gathering included several that involved diminishing stress through relaxation, in order to prepare the student to be more ready and able to learn. Some of these drew from neuroscience research, including neuromuscular programming, “guided energy”, mental training of various types and how to use our “thinking time” or spare time to maximum effect for reaching our goals. They included overcoming self-doubt, anxiety and fear in order to establish self-confidence and emotional resilience. Imagining oneself as a native speaker and acting that out was considered an effective way of breaking out of the limitations of one’s accepted personality, thus acquiring a positive self-image of oneself as a speaker of the language, and drama techniques could help with acting out more effective, native-like communication on this basis. Memory techniques for vocabulary and ways of enhancing creativity in learning were addressed.

Resume, multaj faktoroj kiuj povas esti gravaj en lingvolernado por individua lernanto aŭ por multaj estas kutime atentataj nek de lingvolernantoj nek de instruistoj. Oni povas konkludi ke parte pro tio oni spertas tiom da malsukceso pri lingvolernado. Komunikado tamen estas kio restas pli kompleksa fenomeno ol oni kutime supozas, kaj ni rajtas esti skeptikaj pri ekstremaj pretendoj rilate faciligadon de lingvolernado, ĉu temas pri naciaj lingvoj aŭ pri lingvo internacia kiu pruveble estas pli rapide akirebla. Aludoj al ekzemploj de kanalgado de mezepokaj poliglotoj fare de mistikemaj nuntempuloj, aŭ asertoj pri senfortostreĉa ellernado de lingvoj

dum dormado, lasos scienculojn neimpresitaj ĝis ili mem povos ekzameni sub laboratoriaj kondiĉaj tiajn asertitajn fenomenojn. La nuna teknologio tamen permesas plirapidigon kaj pliefikigon de lingvoakirado ĝenerale, do ni certe estas pretaj por plia salto antaŭen por pli granda grupo de lernantoj, se ni trovas la ŝlosilon por kapti ilian intereson laŭ vojo kiun ili mem elektus sekvi.

Restas unu alia atentinda afero. Ofte aŭdata ŝerca difino de poligloto estas persono kiu kapablas fluparoli multajn lingvon sed nenion inteligentan diri en iu ajn el ili. Jes, povas okazi ke lingvoakiranto faras tion sen zorgo pri la signifo kiu kuŝas sub la simboloj enkapigitaj. Tamen en la poliglota renkontiĝo evidentiĝis el prezentadoj kaj konversacioj ke al poliglotoj gravas mondproblemoj, kaj ke poliglotismo servas por doni al ili pli vastajn kulturperspektivojn pri tiuj. Certe ekzistas la idealismo kiun oni trovas en la movado por internacia lingvo, ke per kominikado povas kreiĝi pli paca mondo. Ankau al poliglotoj interesas lingve bazita diskriminacio, morto de indiĝenaj lingvoj kaj kulturoj, politikaj tendencoj kiuj malhelpas plenan esprimiĝon de kulturoj per iliaj lingvoj kaj amasmedioj. Jes, konversacioj ofte tuŝis lingvorilatajn spertojn kaj aŭdiĝis interesaj interŝanĝoj pri kulturaj fenomenoj, tamen ankaŭ per la diversaj lingvoj oni celis plikapabliĝi sin profundiĝi en gravajn sociajn demandojn kaj informiĝi pri vidpunktoj tre malsamaj al tiuj de la individuo au ties nacio. Efektive, en la analizo de respondoj de poliglotoj al mia enketilo, mi notis ke kelkaj komencis lerni lingvojn ĉar ili kredis la perspektivojn de la hejmo kaj ĝia ĉirkaŭanta kulturo multe tro limigitaj kaj ne respondemaj al ilia pli vasta, pli interesita, pli komprenema kaj kompatema aliro al alilokaj, alietnaj kaj alikulturaj civitanoj de nia mondo kaj la apartaj defioj de iliaj cirkonstancoj. Kolego esprimis al mi la ideon ke poliglotoj vivas en sia propra mondo, kaj estas esceptoj al la normo, kaj pro tio oni ne povas multon konkludi el iliaj spertoj. Male, mi trovis en la renkontiĝo multe pli vastan diskutadon de la diversaj aliroj al la problemoj de lingvolernado ol mi povis konstati en profesiaj asocioj de lingvoinstruistoj. La entuziasmo por esplori ĉiujn eblajn elementojn kiuj povas fari pli sukcesa la lingvoakiradon ŝajnis evangelia, kaj certe la scienca esplorado de la plej diversaj asertoj de ĝiaj adeptoj rilate ilian sperton povas doni en la estonteco fruktodonajn rezultojn favore al ĉiuj lingvolernantoj, inkluzive tiuj de la lingvo internacia.

Krome, montriĝis en nia hodiaŭa mondo ke efika uzado de teknologio kiel lingvoakira rimedo forigis la neceson pasigi tempon en la lingvomedio kaj ĝia ĉirkaŭanta kulturo por fariĝi flua parolanto de la lingvo. Tion montris interalie Judith Meier per sia sperto kaj evoluigado de metodoj lerni la mandarenan ĉinan lingvon, kaj en prelego por la poliglotoj ŝi asertis ke oni povas atingi tiun celon sen la neceso vivi en ĉina kulturo. Konata lingvisto Richard Wood certe demonstris tion per sia sperto aŭskulti mallongondajn radiodissendojn kaj el tiu sperto lerni kompreni centon da lingvoj kaj paroli aktive dek du el ili. La komunik-kapablo de poliglotoj kiuj neniam estis en lando de la parolata lingvo donis definitivan mortobaton al tiu tradicia ideo, kvankam ekzistas evidentaj danĝeroj kiam oni akiras lingvon tute ekster ĝia kultura kunteksto.

Enketo inter flujaj parolantoj de la Internacia Lingvo nekontestible montrus la samon. Efektive, plej multaj klasoj instruataj en la mondo ne kondukas al kapablo interkomunikiĝi en la cello. Usona universitata psikologo Stephen Krashen studis tiun fenomenon kaj el tio venis lia konkludo, inter liaj konataj “kvin tezoj” ke ekzistas klara diferenco inter lingvolernado, okazanta en klasoj, kaj lingvoakirado, praktikata de infanoj kaj aliaj kiuj ne aliras lingvoakiradon kiel tradician klasprezentitan lernobjekton. Kvankam multaj esploristoj kaj lingvoinstruistoj ne akceptas tiel absolutan disdividon inter lernado kaj akirado, la poliglota komunumo tute konfirmas laŭ siaj spertoj la distingon pri kiu originale atentigis Krashen. Aŭ lingvoklasoj estu tute reorientitaj, aŭ oni akiru lingvon alimaniere.

Alia tradicia kredo estas, ke lingvon oni povas akiri nur per daŭra intensiva sperto kiu inkluzivas loĝadon en la kulturo de denaskaj parolantoj de la lingvo. La sperto de Benny Lewis kaj de taĉmentoj de aliaj malsukcesaj “entrepriĝintoj” en la koncerna lingvomedio montras ke nura apudestado kun denaskaj parolantoj ne necese kondukas al flua interkomunikado, kun aŭ sen klasoj.

Post furora sukceso ripetiĝis la aranĝo ankaŭ en Berlino en majo, 2015, post dua pli scienca konferenco en oktobro de 2014 en Novi Sad, Serbio. Ĉi-foje al Berlino venis 352 entuziasmoj el 53 landoj. Inter la pli ol 29 lingvoj aŭditaj ne mankis parolantoj de la klingona (lingvo de samnoma etno en la usonaj sciencfikciaj televidprogramoj kaj filmoj “Star Trek” konceptita de Gene Roddenberry) kaj de la Internacia Lingvo (efektive 25 % el la partoprenantoj, pluraj el kiuj eklernis la lingvon post konatiĝo kun ĝi en la antaŭa renkontiĝo).

Montriĝis ke poliglotesmo estas fenomeno science studinda, kaj ke valorus reekzameni la tradicie akceptitajn kredojn pri la naturo de lingvoakirado.